

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

20 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Toma Nadejda,

Judecători: Guzun Ion și Țurcan Anatolie

examinând cererea înaintată de către avocatul Calaida Denis în numele inculpatului Șor Ilan, privind strămutarea judecării cauzei penale în privința lui Șor Ilan, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5), 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, de la Curtea de Apel Cahul la o altă instanță egală în grad,

CONSTATĂ:

1. De către avocatul Calaida Denis în numele inculpatului Șor Ilan, a fost înaintată cerere privind strămutarea judecării cauzei penale în privința lui Șor Ilan, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5), 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, de la Curtea de Apel Cahul, la o altă instanță egală în grad. Ulterior, avocatul a depus o cerere de completare a motivelor de strămutare.

2. Astfel, în susținerea cererii avocatul Calaida Denis a indicat că își întemeiază cererea pe prevederile art. 46 alin.(1) Cod de procedură penală care indică asupra faptului că instituția strămutării urmărește realizarea soluționării obiective, rapide și complete a cauzei, precum și desfășurarea normală a procesului penal.

Consideră că necesitatea strămutării cauzei este dictată de faptul că nici unul din aceste scopuri nu poate fi realizat de către Curtea de Apel Cahul, invocând în acest sens existența unei suspiciuni colective de imparțialitate a magistraților acestei instanțe în virtutea unor circumstanțe expuse în public, prin intermediul mass-media, care au atras atenția asupra unor evenimente care au și creat aparențe de lipsă de independență a tuturor judecătorilor instanței vizate, fapt ce semnalizează deja încălcarea prevederilor art. 6 paragraf 1 din CEDO, or, potrivit jurisprudenței CtEDO independența se pornește de la încrederea pe care instanțele unei societăți democratice trebuie să o inspire justițiabililor, astfel ca un ”observator obiectiv” nu ar identifica o sursă de îngrijorare în circumstanțele cauzei.

Invocând derularea în speță a unor evenimente defavorabile imaginii de independență a instanței (secvențele video cu implicarea judecătorului-raportor la caz și a avocatului apărării, intervențiile scrise ale președintelui instanței după înlocuirea judecătorului-raportor), precum și comentariile și declarațiile demnitarilor de rang înalt, avocatul consideră că acestea au creat opiniei publice largi o aparență de afectare a independenței Curții de Apel Cahul la soluționarea cauzei, de aceea a solicitat strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Cahul la o instanță egală în grad.

3. Soluționând cererea de strămutare, în raport cu prevederile legii, Colegiul penal consideră că aceasta urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 46 alin.(1) Cod de procedură penală 1) Curtea Supremă de Justiție strămută judecarea unei cauze penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad în cazul în care prin aceasta se poate obține soluționarea ei obiectivă, rapidă, completă și se asigură desfășurarea normală a procesului.

Cu referire la constituționalitatea acestor prevederi legale și anume, soluționând o cerere avocațională, că textul „în cazul în care prin aceasta se poate obține soluționarea ei obiectivă, rapidă, completă și se asigură desfășurarea normală a procesului” este vag și imprecis, pentru că legislatorul nu a stabilit criterii clare în baza cărora Curtea Supremă de Justiție ar putea decide asupra strămutării unei cauze penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad, Curtea Constituțională a Republicii Moldova s-a expus în decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 149g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 46 alin. (1) din Codul de procedură penală (*strămutarea judecării cauzei penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad*) din 13 octombrie 2020 în felul următor:

” Curtea reține că Codul de procedură penală nu poate să abunde în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept procedural penal (DCC nr. 63 din 25 aprilie 2019, §§ 16-17; DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 17).

Mai mult, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la neclaritatea și la imprevizibilitatea prevederilor contestate, autorul excepției de neconstituționalitate își exprimă, prin argumentele invocate, dezacordul cu felul în care a fost interpretat și aplicat textul contestat în cauza sa.

Curtea reamintește că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 48 din 5 aprilie 2019, § 15; DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 25; DCC nr. 97 din 6 august 2020, §31). Această competență le revine,

prin definiție, instanțelor de judecată. De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (*Rohlena v. Cehia*, [MC], 27 ianuarie 2015, §§ 50-51)”.

Astfel, Curtea Constituțională menționează rolul primordial al Curții Supreme de Justiție de interpretare judiciară a normelor sus-menționate.

Cu această ocazie cu referire la prevederile art. 46 alin. (1) Cod de procedură penală în practica judiciară de soluționare a cererilor de strămutare a judecării cauzelor s-a făcut referire la ”aparențele de imparțialitate” ca temei pentru strămutarea examinării cauzelor.

În acest sens în practica judiciară constantă s-a indicat asupra faptului, că capacitatea subiectiva a organului judiciar de a îndeplini temeinic și legal atribuțiile sale funcționale poate fi pusă la îndoială odată cu apariția unor suspiciuni privind obiectivitatea sau imparțialitatea persoanelor care lucrează în numele și pentru acel organ. Pe lângă suspiciunea individuală (îndreptată în mod singular sau plural față de unul sau mai mulți subiecți procesuali oficiali) atestată în situațiile de incompatibilitate propriu-zise (care sunt soluționate ca incompatibilități), pot fi întâlnite cazuri de suspiciune colectivă îndreptată în mod indivizibil asupra tuturor subiecților procesuali oficiali care îndeplinesc atribuțiile ce intra în competența funcțională a unui organ judiciar, așa încât suspiciunea se răsfrânge asupra capacității subiective a însuși organului judiciar respectiv. Motivele unei astfel de suspiciuni colective nu privesc, deci, personal (individual) subiecții procesuali oficiali, ci condițiile în care ei trebuie să-și îndeplinească atribuțiile funcționale, condiții din cauza cărora desfășurarea normală a procesului penal nu poate fi asigurată, care au făcut să se nască suspiciuni cu privire la obiectivitatea și imparțialitatea organului judiciar respectiv.

În cazul unei suspiciuni colective întemeiate, remediul procesual nu poate fi decât strămutarea cauzei penale la un alt organ judiciar penal de același grad.

Strămutarea este, prin urmare, remediul procesual reglementat de Cod în vederea înlăturării situațiilor care pun în pericol desfășurarea normală a procesului penal datorită unor stări de fapt neconvenabile existente la locul unde urmează să fie judecată cauza penală care face obiectul acelui proces. Procesual, strămutarea are caracterul unei deplasări de competență teritorială între instanțele judecătorești de același grad.

Formularea cuprinsă în alin. (1) art. 46 Cod de procedură penală în ceea ce privește temeiul strămutării este destul de largă, în ea putându-se încadra drept temei al strămutării, situațiile în care este necesar să se asigure desfășurarea normală a procesului, inclusiv necesitatea asigurării liniștii publice, a unui climat prielnic sau a unei ambiante favorabile, și să se obțină soluționarea obiectivă

completa și rapidă a cauzei (de exemplu: mediatizarea exagerată a unei cauze, puternica indignare a membrilor comunității ș.a.).

În aceste condiții Colegiul penal consideră că în speța examinată în încheierile pronunțate anterior de către Curtea Supremă de Justiție, instanța, respingând solicitările apărării de strămutare a cauzei a menționat, că argumentele solicitanților se referă la situații de incompatibilitate individuală, care nu pot constitui temei pentru strămutare, însă în prezenta cerere autorul cererii sesizează existența unei suspiciuni colective de imparțialitate a Curții de Apel Cahul în virtutea apariției unor circumstanțe, care nu sunt legate de judecarea propriu-zisă a cauzei penale.

În acest sens Colegiului penal ține să atragă atenția asupra faptului, că potrivit prevederilor art. 50 alin.(1) Cod de procedură penală strămutarea cauzei nu poate fi cerută din nou, afară de cazul în care noua cerere se întemeiază pe circumstanțe pe care Curtea Supremă de Justiție nu le-a cunoscut în cadrul soluționării cererii anterioare sau pe circumstanțe apărute după aceasta.

Din sensul acestor prevederi legale reiese că legea de procedură penală admite depunerea unor cereri repetate de strămutare și examinarea acestora în cazul depunerii, însă stabilește că asemenea cereri urmează a fi depuse cu respectarea condițiilor stipulate în mod expres în art. 50 alin.(1) Cod de procedură penală.

De asemenea Colegiul menționează că deși art. 47 alin.(1) Cod de procedură penală stabilește că cererea de strămutare, care trebuie să fie motivată, se adresează Curții Supreme de Justiție cu cel puțin 5 zile înainte de începerea cercetării judecătorești, totodată art. 50 alin.(1) permite depunerea unei cereri repetate, care urmează a fi soluționată, fără a specifica etapa la care se află judecarea cauzei penale, mai mult, o asemenea cerere poate fi depusă și de către președintele instanței de judecată, care potrivit legii dispune de asemenea competențe.

Astfel, având în vedere scopurile urmărite de legislator prin instituția strămutării judecării cauzei penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad, acestea se pot realiza *la orice etapă a procesului penal* în condițiile invocării de către părți sau președintele instanței de judecată și constatării întrunirii circumstanțelor de strămutare de către Curtea Supremă de Justiție.

În acest sens Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 49 alin. 2/2 Cod de procedură penală stabilește împuternicirea Curții Supreme de Justiție de a hotărî în ce măsură se mențin actele îndeplinite de către instanță la care s-a aflat cauza până la strămutare sau chiar dacă instanța la care se află cauza a cărei strămutare se cere a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunțată de această instanță poate fi anulată de către Curtea Supremă de Justiție prin efectul admiterii cererii de strămutare.

Reieșind din prevederile legale expuse supra Colegiul penal a ajuns la concluzia că în cadrul examinării prezentului dosar penal se constată existența unei suspiciuni colective de imparțialitate a Curții de Apel Cahul în virtutea apariției unor circumstanțe, care nu sunt legate de judecarea propriu-zisă a cauzei penale, suspiciuni care au generat aparențe de lipsă de independență a tuturor judecătorilor instanței vizate.

Astfel, Colegiul penal consideră că apariția în presă a înregistrărilor video privind transmiterea de către avocatul inculpatului către judecătorul-raportor în cauză a unei pungi, discutarea pe larg a acestor circumstanțe, expunerea de opinii publice dezaprobatore prin intermediul mass-media, inclusiv a unor demnitari de rang înalt, au dus în mod evident la erodarea opiniei publice cu privire la independență nu numai a unui singur judecător, dar și a magistraților instanței respective, aparență ce persistă și în prezent.

Totodată Colegiul penal ține să menționeze, că autorul cererii de strămutare n-a solicitat, iar instanța supremă n-a examinat speța sub aspectul întrunirii condițiilor de recuzare a unui judecător, dar constată existența temeiului de strămutare sub aspectul generării prin acțiunile magistratului a aparențelor de lipsă a independenței create opiniei publice asupra cauzei, o cauză de rezonanță, de un interes public deosebit, or, întrunirea sau neîntrunirea condițiilor de recuzare a judecătorului nu pot modifica opinia creată ”unui observator independent” prin acțiunile acestuia.

Mai mult, Colegiul conchide că aceste aparențele s-au accentuat prin acceptarea acestei situații de către ceilalți magistrați ai instanței, fapt ce duce inevitabil la prejudicierea ireversibilă a imaginii de instanță independentă la soluționarea acestei cauze, de aceea Colegiul penal constată în speță existența unei suspiciuni colective de imparțialitate a Curții de Apel Cahul în virtutea apariției unor circumstanțe, care nu sunt legate de judecarea propriu-zisă a cauzei penale, care constituie temei de strămutare a cauzei într-o altă instanță egală în grad.

În aceste condiții Colegiul penal, reieșind din atribuțiile Curții Supreme de Justiție, consacrate prin instituția strămutării, și anume supravegherea în limitele legii, a respectării de către instanțele inferioare a principiului fundamental la înfăptuirea justiției, și anume independența instanței, în scopul soluționării obiective, rapide, complete și asigurarea desfășurării normale a procesului a cauzei, constată întrunirea condițiilor pentru strămutarea cauzei în privința lui Șor Ilan, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5), 243 alin. (3) lit. b) Cod penal.

Soluționând chestiunea cu privire la instanța unde urmează a fi strămutată cauza Colegiul reține, că circumstanțele care au servit drept temei pentru admiterea și strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Cahul prin

decizia Curții Supreme din 09.02.2018 deja au dispărut, astfel fiind posibilă strămutarea examinării cauzei în Curtea de Apel Chișinău, or, potrivit prevederilor Codului de procedură penală acestei instanțe îi aparține, de fapt, competența de soluționare a cauzei.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 49 alin.(2/2) Cod de procedură penală Colegiul penal consideră necesar de a menține următoarele acte ale Curții de Apel Cahul pronunțate în speță: a) încheierea din 25.07.2019 prin care a fost dispusă înlocuirea măsurii preventive - liberarea provizorie sub control judiciar, aplicată față de inculpatul Șor Ilan, cu măsura preventivă - arestul preventiv și anunțarea în căutare a inculpatului; b) încheierile instanței, prin care au fost admise demersurile părților de anexare a materialelor scrise.

4. Reieșind din cele expuse supra, în conformitate cu prevederile art. 46-49 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite cererea înaintată de către avocatul Calaida Denis în numele inculpatului Șor Ilan.

Dispune strămutarea judecării cauzei penale în privința lui Șor Ilan, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5), 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, de la Curtea de Apel Cahul la Curtea de Apel Chișinău.

Dispune menținerea: încheierii Curții de Apel Cahul din 25.07.2019 privind înlocuirea măsurii preventive - liberarea provizorie sub control judiciar, aplicată față de inculpatul Șor Ilan, cu măsura preventivă - arestul preventiv și anunțarea în căutare a inculpatului; b) încheierile instanței, prin care au fost admise demersurile părților de anexare a materialelor scrise.

Încheierea este irevocabilă, pronunțată integral la **20 august 2021**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Țurcan Anatolie